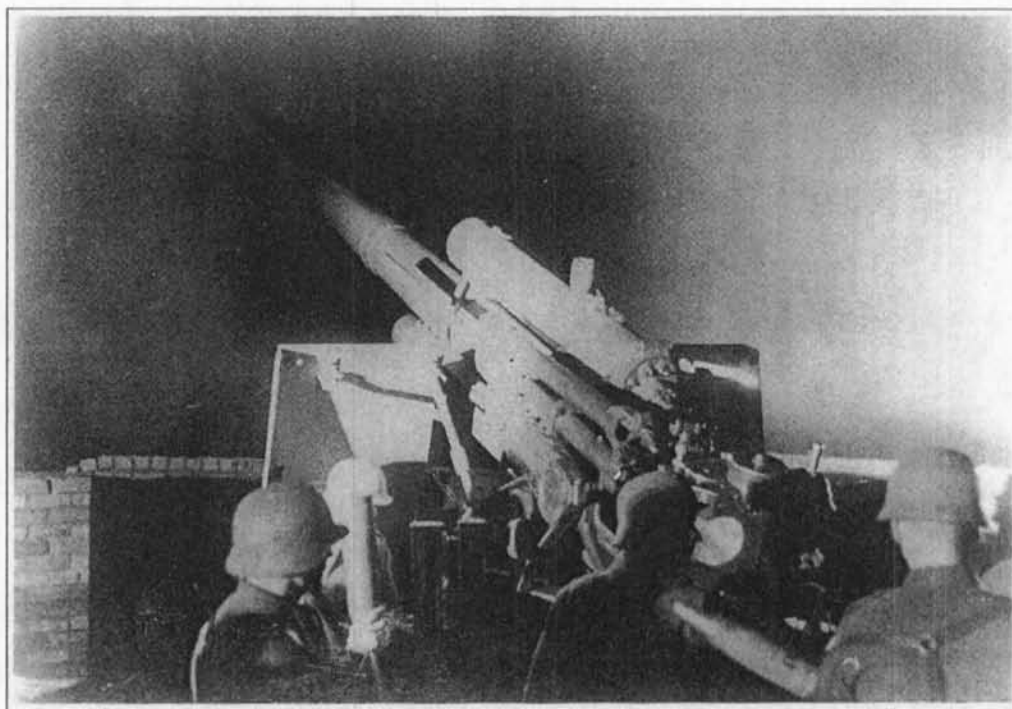

door Rudolf Weise

Opgedragen aan de bevolking van de Vuurtorenwijk.

10 MEI 1940 - OORLOG

Op 10 mei 1940 om 04.25u breekt voor ons land de IIe Wereldoorlog uit. Zonder oorlogsverklaring bombardeert en mitrilleert een sterke Duitse 'Luftwaffe' vliegvelden, stations en spoorwegverbindingen, havens, bruggen en communicatiecentra. Ons leger is volledig verrast. Reeds vanaf de eerste minuut had de Duitse luchtmacht een overweldigende overmacht. De helft van de Belgische luchstrijdkrachten wordt vernietigd op de grond. Op 11 mei worden negen *Fairey Battles*, elk drager van acht bommen van 50kg (!?), ingezet om alsnog de bruggen van Vroenhoven en Veldwezelt, die ongeschonden in Duitse handen vielen, te vernietigen. Beide bruggen bestaan uit gewapend beton. Ze worden geëscorteerd door zes *Gloster Gladiator* jachtvliegtuigen. Een zelfmoordopdracht. Zes *Fairey Battles* en vier *Gloster Gladiators* werden door Duitse FLAK en *Messerschmidt ME109* jachtvliegtuigen neergeschoten. Daarna pogen dertien Franse bommenwerpers met jachtescorte en geladen met bommen van 100kg dezelfde opdracht uit te voeren. Ze mislukken. Tenslotte zullen op 12 mei vierentwintig *Blenheims* van de *Royal Airforce* (RAF) er ook niet in slagen de twee bruggen te vernielen. Beide aanvallen leiden tot de bijna volledige vernietiging van de geallieerde escadrilles. De 'Panzerdivisionen' stromen ons land binnen. In een niet te stuiten 'Blitzkrieg' drijft de Duitse invaller Belgische en ter hulp gesnelde Franse en Engelse troepen voor zich uit. Het Belgisch leger en zijn geallieerden vechten onder een luchtruim dat volledig door de Duitse 'Luftwaffe' gedomineerd wordt.

FLAK 88 mm in actie

DE VUURTORENWIJK IN DE BRANDING

Was de oude en verdwenen Vuurtorenwijk in de Ie Wereldoorlog een reeds vaak beschoten en gebombardeerde wijk waar veel slachtoffers vielen, dan onderging haar *alter ego* in de IIe Wereldoorlog hetzelfde lot. De wijk ligt midden een oorlogszone, gekneld tussen haven, duinen en

Spuikom en omringd door luchtafweerbatterijen en militaire steunpunten. Ze is dag en nacht het slachtoffer van hevig afweergeschutvuur. Er vallen duizenden stukken schrapnel. Vijand en vriend droppen er brand- en brisantbommen die haar niet alleen teisteren maar die haar bewoners naast angst en ongemak ook soms dood en vernieling brengen.

1940

In mei 1940 is Oostende een onbeschermd stad. Er staat geen afweergeschut noch is er bij luchtaanvallen tussenkomst van geallieerde of eigen luchtmacht. De *Luftwaffe* heeft hier dus niets te vrezen. Ze kan ongestraft de weerloze stad aanvallen. Het zal echter tot woensdag 15 mei duren eer ze hier voor de eerste maal bombardeert en mitrilleert. Het is het begin van een lange reeks destructieve aanvallen op onze stad en haven waarbij de Kapellestraat, hart van onze stad, en zijn omgeving in een vuurpoel herschapen en zwaar beschadigd worden. De Vuurtorenwijk is bij de eerste slachtoffers. Om 21.15u werpen gevechtsvliegtuigen bommen op het Fort Napoleon. Ook op de broeikassen van de Bepantingsdienst die grote schade oplopen en de *Car Ferry* (Istanbul). Hierbij breken de ruiten in het Visserskwartier en worden sommige huizen beschadigd. De bommen treffen het fort niet maar vallen en ontploffen er dichtbij in het duinzand. Ze veroorzaken er toch heel wat schade. Tengevolge van de luchtdruk worden deuren en vensters uitgerukt. In het museum worden uitstalramen vernield, beelden omgeworpen en afsluitingen stuk geslagen. Boeken met geschiedkundige waarde worden beschadigd door rondvliegende glasscherven. Het museum vertoont na deze aanval een beeld van algehele verwoesting.

De aanval grijpt plaats op een mooie meiavond. Wij staan aan de deur van ons huis, Fortstraat 130, samen met onze burens te babbelen over de oorlog wanneer de vliegtuigen aanvliegen. Bij de eerste bominslagen vluchten we naar binnen. Wanneer ik de voordeur dichtwerp zie ik de flitsen van de ontploffende bommen aan het fort door het deurenstertje. Ik neem snel mijn kleine zus (° 1938) uit haar bedje in de voorplaats. Samen met moeder schuilen we in het keldertje onder de trap. Het is onze eerste oorlogservaring. Het zal spijtig genoeg niet de laatste zijn.

Op dinsdag 21 mei om 18.45u vallen opnieuw talrijke brand-en brisantbommen op de Vuurtorenwijk. Ze komen terecht in de Aimé Liebaert-, Jacob Besage- en Schietbaanstraat en op de Bredensesteenweg. Twee huizen worden door voltreffers vernield. Er vallen voor het eerst ook talrijke slachtoffers.

Worden gedood:

Havermaet Elodie, geboren te Bredene op 20 februari 1893. – Schietbaanstraat, 50.

Neiryneck Mathilde, echtgenote van Louis Vanhoucke, geboren te Oostkerke op 21 juni 1886.- Bredense Steenweg, 20.

Rosseel Flavie, geboren te Blankenberge op 17 september 1890.- Schietbaanstraat, 46.

Rouzée Arthur, geboren te *Swansea* (Engeland) op 21 januari 1916.- Schietbaanstraat, 50.

Schroyen Margriet, geboren te Oostende op 11 augustus 1919. – Schietbaanstraat, 50.

Zwaenepoel Eugenie, geboren te Dudzele op 30 juni 1886.- Bredensesteenweg, 21.

Zwaenepoel Leonie, geboren te Dudzele op 23 december 1882.- Bredensesteenweg, 21.

Van Loo Octavie, geboren te Oostende op 01 mei 1918.- Bredensesteenweg, 20. (Ze overlijdt in het hospitaal aan haar verwondingen).

Worden zwaar gewond:

Bruneel Georgette, Aimé Liebaertstraat,10.

Decock Lisette, Schietbaanstraat, 59.

Dekeyser Albert, Jacob Besagestraat, 53

Dekeyser Marguerite, Jacob Besagestraat, 53.

Despieghelaere Lilianne, Congolaan, 113..

Devriendt Georgette, Jacob Besagestraat, 30.
Devriendt Lucienne, Jacob Besagestraat, 30.
Dewaele Henri, Handzamestraat, 8.
Schroyen Maria, Aimé Liebaertstraat, 10.
Zwaenepoel Albert, Meesstraat 15.
Zwaenepoel Edmond, Meesstraat 15.

Op zaterdag 25 mei, om 14.15u, wordt de wijk opnieuw geteisterd. Een 35-tal *Stuka's JU87* bombarderen in verschillende golven de wijk en haar omgeving. Verschillende gebouwen staan in lichtelaai. Toch kan de Brandweer een ganse rij huizen in de Eduard Hammanstraat redden. Op de Rederijkaai (huidige Henri Baelskaai) branden de gebouwen en benzinetanks van Radia en Cie, *Ostend Stores & Ropeworks* en de *Froid Industriel* (ijsfabriek). De gebouwen van de firma's *Valcke Frères*, Seghers, Lambrechts, Ghys en de *Pêcheries à Vapeur* worden beschadigd. Twee pompvaarders, adjudant Plovie en Marcel Moermans, slagen erin de drie benzinetanks van Radia en Cie af te sluiten. De gebouwen van de telegrafie (Mr. Dumortier), de Oostendse rederij en Texaco worden eveneens beschadigd door scherfbommen. Ook de Vismijn, de gebouwen en werkhuizen van het Zeewezen lopen beschadiging op. Een stilstaande trein met benzinetanks brandt.

De 27e om 00.30u, vallen opnieuw bommen op de Vuurtorenwijk. In de Thomas Vanloostraat waar de huizen van de families Demeyer, Schockaert, Verbiest en Vieren, reeds beschadigd zijn. Nu worden ook de stadsjongens- en de broederjongensschool zwaar getroffen. Een brisantbom valt aan de achterkant van *Ciné Opex* en slaat er een groot gat in de muur.

De wapenstilstand op dinsdag 28 mei maakt automatisch een einde aan de Duitse luchtaanvallen. Ondertussen is Oostende reeds zwaar gebombardeerd en erg toegenakeld. Er worden 273 woningen volledig vernield, 52 gedeeltelijk, 189 zwaar en 1030 licht beschadigd. Ook vallen er 154 dodelijke militaire- en burgerslachtoffers, waarvan 35 in het militair noodhospitaal '*Hotel de la Plage*' en 24 in de Consciencschool. Onder de 154 slachtoffers zijn er 35 Oostendenaars. Ons historisch stadhuis is vernield. Het brandt volledig uit met verlies van veel onvervangbare documenten en circa 400 kunstwerken. In de bibliotheek verbranden 30000 boeken. Oostende wordt dezelfde dag per vergissing nog eens door de '*Luftwaffe*' gebombardeerd. Daarbij sneuvelen ook 20 à 30 Duitsers. De verantwoordelijkheid voor dit ultiem en deze keer hoofdzakelijk voor de Duitsers nefast bombardement ligt bij het *IV Fliiegerkorps* van de *Ile Luftflotte*. Blijkbaar is deze niet op de hoogte gebracht van de wapenstilstand. Ondertussen wordt Oostende bezet.

Tussen de N34, Koninklijke Baan, en het strand oostelijk van Oostende bakent de bezetter een '*Sperrgebiet*' af. Het omvat ook de Oostendse haven. Dit gebied zal tijdens de ganse oorlog ontoegankelijk zijn voor de bevolking. Alleen diegenen die van de Duitsers toelating bekomen hebben om er te werken worden er toegelaten. Ze krijgen daartoe de nodige papieren.

In de nacht van zondag 07 op maandag 08 juli bombarderen geallieerde vliegtuigen voor de eerste maal onze regio. De Vuurtorenwijk mag weer de spits afbijten. Op verscheidene plaatsen vallen brisant-en brandbommen. Het gesticht Godtschalck, tehuis voor oude vissers en zeelui, wordt met brandbommen bestookt. Meerdere van hen treffen doel. Er valt één slachtoffer. De heer Frans Vandenest, een Bruggeling die te bed ligt, wordt door een brandbom in een brandende toorts herschapen. Deze is doorheen de kamer van een andere kostganger bij hem binnengevallen. Hulp wordt dadelijk geboden. Daarbij onderscheiden politieinspecteur Adriaan Sweetlove en douanebeambte August Ketels zich. In allerijl wordt de zwaar verbrande man naar de kliniek overgebracht. Hij zal er weldra overlijden. Er vallen ook brandbommen op het daartegenover liggende nonnenklooster van het Militair Hospitaal op de hoek van de Godtschalckstraat.

Panorama van de Vuurtoerenwijk

In de nacht van zaterdag 07 op zondag 08 september vallen bommen in het spergebied en rond de Vuurtoerenwijk. Zo ook in de nacht van zondag 08 op maandag 09. In de Thomas Vanloostraat wordt een huis totaal vernield.

In de nacht van woensdag 11 op donderdag 12 september vallen opnieuw brand- en brisantbommen op de wijk. In de Congolaan (huidige Dr.Eduard Moreauxlaan) worden twee huizen van vissersfamilies door brand vernield. De tramlijn wordt stukgegooid ter hoogte van de watertoren. In de nacht van vrijdag 13 op zaterdag 14 vallen bommen in en tussen de Jacob Besagestraat en de Thomas Vanloostraat. Daarbij wordt het huis Thomas Vanloostraat nr.59 en huizen in de onmiddellijke omgeving beschadigd. In de nacht van zondag 15 op maandag 16 regent het bommen op de wijk. De Vismijn en andere nijverheidsinstellingen worden getroffen. Ook het gesticht Godtschalck en de Tilburykaai worden getroffen. Hierbij vallen er gelukkig geen slachtoffers. Op zaterdag 21 worden twintig huizen in de Jacob Besagestraat en in de Voorhavenlaan beschadigd of vernield.

Ondertussen heeft de Duitse FLAK (*Flugabwehrkanone*) boven Oostende en in de Oostendse regio reeds enkele Britse bommenwerpers neergeschoten. In de nacht van maandag 09 op dinsdag 10 september, even na middernacht, stort een tweemotorige *Hampden* bommenwerper van het 50^e RAF-squadron neer op de Spuikomdijk. Het kwam van vliegbasis *Lindholme*. Twee bemanningsleden, de piloot *Flight-Lieutenant* (kapitein) Robert James Reed, 26 jaar en de piloot-bommenrichter *Pilot-Officer* (onderluitenant) Peter William Roylance, verliezen het leven. De boordschutter en de radio-operator die met hun parachute het vliegtuig verlaten hebben, worden krijgsgevangen gemaakt. Het is het eerste vliegtuig dat boven Oostende neergeschoten wordt. In de nacht van woensdag 11 op donderdag 12 september, omstreeks 04.00u, valt een *Wellington* bommenwerper van het 38^e RAF-squadron op de kaai achter het politiebureau aan het Ernest Feysplein (Hazegras) en ontploft. Het kwam van vliegbasis *Marham-Norfolk*. De zes bemanningsleden komen om. Het zijn: *Flying-Officer* (Luitenant) Richard Allen, piloot, *Pilot-Officer* C.T.Dufton 2^e piloot, sergeant Eric James waarnemer, sergeant Charles Mathews schutter, sergeant James Johnstone en staartschutter sergeant Frederic Noakes. In de nacht van zaterdag 07 op zondag 08 december raakt, bij een aanval op het vliegveld van Stene aangeschoten, een

Wellington bommenwerper van het 9^e RAF-squadron telefoonkabels. Het stort om 21.50u neer op de Meiboom waar het toestel het huisje nr.132 raakt. De bewoners blijven ongedeerd. De bemanning komt om. Het zijn: *Flight-Lieutenant* Desmond G.Stanley, 23 jaar, sergeant Robert C.Parker 2^e piloot, sergeant Anthony A.Rogers, 26 jaar, radio-operator, sergeant Joseph A.Crocott, 20 jaar, schutter, sergeant William H.Pontin, 20 jaar, schutter en sergeant John J.Nanson waarnemer. De *Wellington* was opgestegen van vliegbasis *Honington*.

Op zondag 22 september, 's nachts om 03.30u, valt een zware bom in de munitieopslagplaats van de Vismijn. Deze vliegt met een reusachtige dreun in de lucht. Er zijn daar onder meer veel zeemijnen gestockeerd. Door de luchtdruk worden op de Vuurtorenwijk daken, deuren en vensters zwaar beschadigd. In het Militair Hospitaal, waar veel mensen van de Groenendijk en omgeving waaronder mijn grootouders, mezelf, mijn moeder en zusje (vader is nog in krijgsgevangenschap) iedere avond een veilig onderkomen zoeken in de stevige kelders, vliegen er pannen van het dak en breken er ruiten. Het personeel is verder de ganse nacht druk in de weer. Dit laat veronderstellen dat er Duitse slachtoffers zijn. Ook in de nacht van vrijdag 27 op zaterdag 28 vallen bommen op de Vismijn. Er breekt een hevige brand uit.

In de nacht van maandag 07 op dinsdag 08 oktober vallen bommen op de Rederijkaai en de haven met stoffelijke schade tot gevolg. In de avond van dinsdag 05 november treed het afweergeschut in werking om 19.45u, 21.00u en 22.00u. Bommen beschadigen opnieuw het Fort Napoleon in het spergebied en het zeemanstehuis Godtschalck. Ook op de Vuurtorenwijk vallen op 08 november tussen 20.00u en 07.00u 's morgens weer brisantbommen. Ze veroorzaken er andermaal grote schade. Op vrijdag 15 tussen 20.00u en middernacht vallen bommen op de Halve Maan. Op zaterdag 23 vallen tussen 19.30u en 21.30u brand-en brisantbommen in het spergebied.

In de morgen van 10 december vallen brandbommen op de Vismijn, de Werkhuizen van het Zeewezen en op de Groenendijk. Om 22.30u en 23.30u 's avonds valt ook een zware bom op de Vuurtorenwijk in de nabijheid van café Tivoli. Er vallen brandbommen op het nonnenklooster en de kapel in de Stokerstraat die door de nonnetjes in samenwerking met de vrijwilligers van de Passieve Luchtbescherming (LB) geblust worden. Ook in de Thomas Vanloostraat worden een aantal brandbommen spoedig geblust.

Het jaar besluit met een bombardement in de nacht van zaterdag 21 op zondag 22 december 1940 wanneer om 23.30u nog een aantal bommen op de wijk en in het spergebied terecht komen. Het 'stort', een zandige vlakte tussen de Vuurtorenwijk en de Groenendijk, ligt reeds vol met half uitgebrande zilverkleurige vijfzijdige brandbommen. Ze zijn in het zand verstikt en gedoofd. Ze waren oorspronkelijk 80cm lang.

1941

Reeds in de nacht van donderdag 02 op vrijdag 03 januari 1941 vallen weer bommen aan de *yachtclub*, op de Vuurtorenwijk, in het spergebied en rond de *Seenotflughaven* (watervliegplein).

In de nacht van maandag 10 op dinsdag 11 wordt door de *Royal Navy* voor de eerste en enige maal uit zee ingeschoten. Een 40-tal granaten van 38mm vallen in het spergebied en op de Vuurtorenwijk. Eén te ver afgeschoten obus raakt hierbij de linkerbeuk van de St.Antoniuserkerk. Het slaat er een groot gat en vernielt gedeeltelijk het interieur. De kerk is zwaar beschadigd. In de grote, schaars verlichte crypte onder de kerk, ook 'de bunker' genaamd, schuilen op dat ogenblik een 200-tal mensen. Ze komen er gelukkig met de schrik van af. Eén obus valt vóór de kerk op een braakliggend stuk grond tussen de huizen en slaat er een grote put. Opnieuw is er die nacht in het Militair Hospitaal een grote activiteit waar te nemen. 's Anderendaags worden stukken beton en ijzer teruggevonden, tot op de Conterdam en Meiboom.

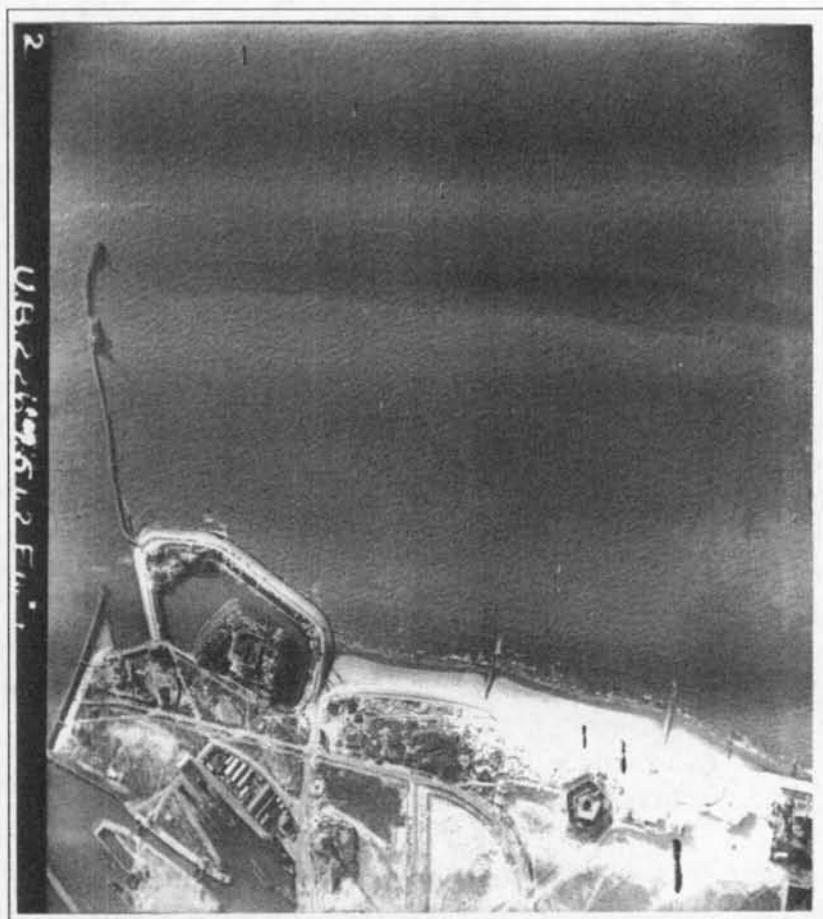
In de nacht van vrijdag 14 op zaterdag 15 vallen bommen in het spergebied van de Vuurtorenwijk en op het watervliegplein in de Spuikom. Gedurende de volgende nachten herhaalt zich dit scenario op de wijk, de haven en in de duinen. Talrijke Duitsers sneuvelen.

Op maandag 10 maart wordt te Oostende de permanente dienst Passieve Luchtbescherming (LB) opgericht. Ze is hoofdzakelijk samengesteld uit vrijwilligers. De heer Milo Devisscher krijgt de leiding. In de nacht van zondag 20 op maandag 21 april om 00.15u vallen weer brandbommen op de Vuurtorenwijk en nabij de watertoren. Ze worden spoedig gedoofd.

Reeds op maandag 21 april wordt de dienst Passieve Luchtbescherming hervormd en uitgebreid. Er wordt nieuw personeel aangeworven en de leiding wordt overgedragen aan de heer Henri Grossé.

In de maand mei krijgen we weer af te rekenen met nachtelijke aanvallen. In de nacht van zaterdag 03 op zondag 04 vallen bommen op het spergebied. In de nacht van dinsdag 06 op woensdag 07 vallen brisantbommen op de wijk. Ook in de nacht van zaterdag 10 op zondag 11. In de nacht van dinsdag 13 op woensdag 14 opnieuw. Er vallen er ook in de omgeving van de *Car-Ferry*.

Op maandag 16 juni om 01.10u vallen brandbommen op de wijk. Twee ervan branden op straat uit. Een derde dringt binnen in een huis in de Eduard Hammanstraat. Een vierde in het huis nr.15 Aimé Liebaertstraat. Ze worden door de bewoners onschadelijk gemaakt.

Bommen over het Fort Napoleon op 07 mei 1942. Bemerkt de drie brisantbommen van 500 pond (227kg) links boven in het beeld, de twee bommen uiterst rechts in beeld en de drie bommen boven het fort. Deze bommen vielen op Sas-Slijkens achter de elektriciteitscentrale en op de aanliggende woonwijk waar men zes dodelijke slachtoffers betreurde. Het bombardement werd uitgevoerd door zes Boston bommenwerpers van het 226^e RAF-squadron van vliegbasis Swanton-Morley. (Zie ook CIRCUS 164 in 'De Plate' van Augustus 1995).

In de nacht van woensdag 25 juni veroorzaken scherfbommen op de wijk weer stoffelijke schade. In de nacht van maandag 07 op dinsdag 08 juli vallen nogmaals bommen in het spergebied en op het Militair Hospitaal. In de nacht van vrijdag 11 op zaterdag 12 om 01.50u vallen bommen in het spergebied. Om 02.50u op en rond de Vismijn. In de nacht van dinsdag 22 op woensdag 23 vallen tussen 00.20u en 00.55u bommen op de wijk die er weer slachtoffers maken. Enkele brisantbommen en talrijke brandbommen vallen ook in het spergebied. Er vallen brandbommen over de ganse lengte van de Congolaan. In het huis Congolaan 257 valt een brandbom door het dak vlak in het gelaat van de heer Henri Jozef Andries die te bed ligt. De man wordt gedood. Zijn vrouw en zoon worden gewond. Ook op het huis nr.48 in de Noord Edestraat en op café Tivoli op de hoek van de Thomas Vanloostraat en de Congolaan komen brandbommen terecht. Ze worden door tussenkomst van de Luchtbescherming (LB) geblust.

Op het huis van de heer Michel D'Hooghe in de Voorhavenlaan nr.55 valt een brisantbom. Ze slaat de volledige voorgevel weg. Mevrouw D'Hooghe-Claereboudt en haar driejarig dochtertje Liliane die in de kelder schuilen, worden gedood. Men heeft tot 06.30u gewerkt om de twee slachtoffers te bergen. De waterleiding was gesprongen en de ondergelopen kelder moest eerst leeggepompt worden. Er vallen nog zeven bommen in een weide langs de Congolaan. Eén valt nabij de tramlijn Oostende-Blankenberge. Er vallen bommen op de huizen Congolaan 61 en 62. Op het achterhuis van weduwe Van Hyfte Noord Edestraat, 43 valt een brisantbom. Een brandbom slaat in bij de heer Victor Vrancken in de Noord Edestraat nr.12. Zijn echtgenote, Lentens Adolphine, zijn zoon Raymond en zijn schoonmoeder Espérence Van de Kebel worden gekwetst en door dokter Vandenweghe uit Bredene-Sas-Slijkens verzorgd. Er vallen ook brandbommen op verschillende andere huizen in de Noord Edestraat. Ze kunnen echter snel geblust worden.

Worden gedood:

Andries Henri Jozef, geboren te Leuven op 4 februari 1897, wonende Congolaan, 257.

Claereboudt Anne, echtgenote D'Hooghe Michel, geboren te Vlamertinge op 29 oktober 1907, wonende Voorhavenlaan, 55.

D'Hooghe Liliane, geboren te Oostende op 14 april 1938, 3 jaar oud, wonende Voorhavenlaan, 55.

Worden gewond:

Lentens Adolphine, geboren te Oostende op 25 september 1900, wonende Noord Edestraat, 12.

D'Hooghe Michel, geboren te Dikkebus op 20 november 1910, wonende Voorhavenlaan, 55.

Van de Kebel Espérence, wonende Noord Edestraat, 12.

Van Praet Elisa, geboren te Ledeberg op 8 mei 1901, wonende Congolaan, 257.

Vrancken Raymond, geboren te Oostende op 15 februari 1922, wonende Noord Edestraat, 12.

De maand augustus verloopt in het algemeen rustig. In de nacht van zondag 31 augustus op maandag 01 september om middernacht vallen echter alweer bommen tussen het Fort Napoleon en het Militair Hospitaal. De volgende nacht, van maandag 01 op dinsdag 02 september en in de nacht van zaterdag 20 op zondag 21 september vallen brisant-en brandbommen in het spergebied van de Vuurtorenwijk. In de nacht van vrijdag 10 op zaterdag 11 oktober vallen bommen op de wijk en rond het militair hospitaal zonder schade aan te richten.

Op maandag 27 Oktober 1941 te 09.25 u. overvliegen acht Britse *Hurricane* jager-bommenwerpers van het 615e RAF-squadron, opgestegen van vliegbasis *Manston*, in scheervlucht de stad. Met hun boordwapens bestoken zeven ervan binnenlanders op het kanaal Brugge-Oostende, de UCB-Zandvoorde waar een gasketel in brand geschoten wordt, de werkhuizen van Béliard en Crighton, terwijl de *Seenotflughaven* insgelijks hun bezoek krijgt. De achtste *Hurricane* gepiloteerd door *Flying-Officer* Claude.P. Strickland die zich van zijn escadrille afgezonderd heeft wordt, terwijl hij een lange tram met Duitse militairen mitrailleert ter hoogte van de Koerslaan te Bredene, getroffen door licht afweergeschut van de Flakberg. Hij raakt met zijn vleugel een trampaal en stort neer in de

duinen ter hoogte van Bredene-Hippodroom. De piloot verliest het leven en wordt begraven te Bredene-Dorp naast de kerk waar hij heden nog rust.

Ik sta in het bureel van onze schooldirecteur, de heer M.Savonie, voor het ontvangen van een beloning wanneer de aanval begint en men plots hevige begint te schieten. Een paar vrouwen stormen gillend het schoolgebouw binnen: 'De Engelsen vallen het watervliegplein aan!'. Er is een hels lawaai van afweergeschut en laag vliegende, mitrillerende vliegtuigen. Twee, op de Spuikom afgemeerde, *Heinkel HE59* vliegtuigen gaan na beschieting gedeeltelijk in vlammen op. Een vliegtuig dat op de dijkhelling getrokken is voor nazicht wordt in flarden geschoten. Een ander in een loods wordt samen met zijn behuizing doorzeefd. Even snel als ze gekomen zijn, zijn ze weer weg. Ik loop vlug tot tegen de Spuikomdijk naast de school. Er is vuurwerk te zien. Vuurpijlen uit de brandende watervliegtuigen vliegen overal in het rond. Op een deel van de Nukkerwijk en te Bredene aan Zee zijn de daken, vensters en deuren van tientallen huizen doorschoten.

Op de watervliegtuigbasis sneuvelt August Helzer *Flieger* geboren op 01-10-1905. Een schildwacht wordt zwaar gekwetst. Op de Blankenbergse tram sneuvelen de matroos Kurt Marzi geboren op 11-12-1923 en Frits Witt geboren op 01-04-1922, *Gefreiter* (korporaal). Ze behoren beiden tot de 18^e *Vorpostenbootflottille* met standplaats te Oostende. Zes andere matrozen worden gekwetst. In de sperzone worden vier arbeiders zwaar- en twee arbeiders licht gewond. Een tweede Engelse sergeant jachtpiloot, Potts, wordt in zijn *Hurricane* om 09.40u, 500m westelijk van het weststaketsel, door FLAK in zee geschoten. Op dinsdag 28 brengt de Engelse 'Daily Express' verslag uit van deze raid (originele tekst):

RAF swoop on Ostend: seaplane base shot up.

Hurricanes, flying to Ostend yesterday through rain, shot up the seaplane base, destroyed two Heinkel 59s at their moorings, blew up a holder and attacked a factory and barges.

The pilots took the seaplane base by surprise. A FREE FRENCH flier silenced two gunposts while an HE 59 on the slipways was damaged. Then two moored seaplanes were hit and a sergeant-pilot reports that he saw one literally disintegrated. The French pilot saw the other on fire. A SOUTH AFRICAN silenced a gunpost next the hangars which was still firing at our men. An AUSTRALIAN pilot shot up the barges and the factory, then silenced another gunpost.

Eén van de aanvallende piloten is de Franse aas Commandant René Mouchotte DFC (*Distinguished Flying Cross*). Op 27 augustus 1943 wordt hij in een luchtgevecht boven St.Omer door een *Focke-Wulf* afgeschoten. Hij valt in zee en spoelt op 03 september aan te Westende. Hij wordt begraven te Middelkerke en in november 1949 overgebracht naar het kerkhof 'Père Lachaise' te Parijs.

In de nacht van vrijdag 07 op zaterdag 08 november vallen bommen op het spergebied en in en om de Spuikom. Het afweergeschut is in werking van 20.35u tot 02.30u. In de nacht van maandag 10 op dinsdag 11 werpt men bommen op de Vuurtorenwijk en de Groenendijk en opnieuw in het spergebied. In de nacht van woensdag 26 op donderdag 27 om 21.00u vallen er brisantbommen ter hoogte van de watertoren van de Vuurtorenwijk en op de tramlijn Oostende-Knokke. De maand eindigt met een bombardement van donderdag 27 op vrijdag 28. Reeds om 07.55u vallen een aantal brandbommen rond het Militair Hospitaal en rond de elektrische centrale. Later ook op de Groenendijk.

Op zondag 07 December cirkelt de *Spitfire* W4711 van het 121e *Eagle squadron Royal Canadian Airforce* boven de stad. Door het afweergeschut getroffen stort het, om 14.45u, neer op het strand te Bredene ter hoogte van het *Hôtel de l'Espérance*. De piloot, *Flying-Officer* Richard Fuller Patterson, een Amerikaan uit *Richmond Virginia*, sneuvelt. Hij wordt te Bredene-dorp bij de kerk begraven. Gedurende de nacht is het afweergeschut niet minder dan zeventien maal in actie. Te 01.40 uur wordt een *Blenheim* bommenwerper van het 82e RAF-squadron opgestegen van vliegbasis *Watton-Norfolk* getroffen. Hij stort brandend neer op het grondgebied van Zandvoorde.

De inzittenden komen om het leven. Het zijn: *Pilot-Officer* Thomas Wilson piloot, sergeant Robert Johnston, 26 jaar, een Australiër en sergeant Frederick C. Hubbard 20 jaar, radiooperator-schutter. Ze worden in Zandvoorde begraven. Het afweergeschut is in werking van middernacht tot 07.37 uur.

Op Donderdag 11 december om 19.50u wordt andermaal een viermotorige *Halifax* bommenwerper van het 35^e RAF-squadron opgestegen van vliegbasis *Linton-on-House* gevangen door zoeklichten en boven de Vuurtorenwijk door het afweergeschut neergehaald. Hij komt brandend in zee terecht rechtover onze vuurtoren. De zevenkoppige bemanning komt om. Het zijn: *Pilot-Officer* H.D. Buckley piloot, *Flight-Sergeant* I.R. Bell waarnemer, sergeant F.W. Cracker radioöperator-schutter, sergeant G.L. Grigg 2^e piloot, sergeant R.W. Kent boordmechaniker, sergeant Laurence William Ketteringham schutter en sergeant M.V. Wakeling radioöperator-schutter. Sergeant Ketteringham (°1920) spoelt op 15 december omstreeks 10.00u aan op het strand te Bredene ter hoogte van Home Astrid. Hij ligt bij de kerk te Bredene-dorp begraven.

Dezelfde dag om 20.48u stort een tweemotorige *Hampden* van het 50^e RAF-squadron opgestegen van vliegbasis *Skellingthorpe* brandend in zee ter hoogte van het Militair Hospitaal. De vierkoppige bemanning sneuvelt. Vóór de *crash* afgeworpen brisantbommen vallen aan de watertoren op de Vuurtorenwijk. Ze beschadigen het wegdek. De tramlijn Oostende-Blankenberge wordt ter hoogte van Congolaan nr.113 stukgegooid. Eén bemanningslid wordt uit zee opgevist en te Oostende binnengebracht. Het is de 20-jarige sergeant-piloot William John Young uit Noord-Rhodesië.

1942

De maand januari verloopt opvallend rustig. Amerika is sedert 07 december 1941, de aanval op *Pearl-Harbour*, nu ook in oorlog met de As-mogendheden. De Amerikaanse luchtmacht zal in de loop van het jaar bij dag tegen Duitsland opereren vanuit Engeland. Na een aantal nachten intens afweergeschut en veel overvliegende vliegtuigen, werpen ze in de nacht van 10 op 11 maart 1942 brisantbommen op het spergebied Vuurtorenwijk. Het afweergeschut is sporadisch in werking tussen 22.20u en 23.45u en van 00.02u tot 01.12u. De 15e om 16.20u wordt te Bredene een jachtvliegtuig een vleugel afgeschoten. Het stort neer op het strand ter hoogte van de Parklaan. De piloot sneuvelt. Op 04 mei in de voormiddag vallen brisantbommen op de Vuurtorenwijk en het spergebied zonder veel schade aan te richten. Op 31 januari wordt de schade aan de onroerende goederen in de stad Oostende, met uitzondering van de sperzone, reeds geschat op 350 miljoen frank.

In de nacht van 14 op 15 april rond 03.35u valt een *Wellington* van het 301^e Poolse RAF-squadron in zee vóór Oostende. Het toestel wordt afgeschoten door het gecombineerd vuur van de batterijen 'Saltzwedel Alt', 'Saltzwedel Neu' en de 'Stabsbatterie MAA 204'. Twee bemanningsleden verdrinken. Het zijn Z.F. Zamoyski 33 jaar en Mieczyslaw Rzemyk. Eerstgenoemde wordt op 24 april uit zee opgevist. De tweede spoelt op 12 juli aan te Middelkerke. Ze worden respectievelijk te Oostende en Middelkerke begraven. Drie anderen springen met hun valscherms. Twee ervan worden op het vliegplein van Raversijde gevangen genomen. Duitse troepen spoorden de derde op.

Op 27 april om 14.45u wordt een tweemotorige Boston bommenwerper van het 226^e RAF-squadron opgestegen van vliegbasis *Swanton-Morley* door de FLAK zwaar getroffen ter hoogte van zijn achterste geschutpost aan bakboordzijde. Het vliegtuig maakt een geslaagde buiklanding op een veld te Stene aan de 'Kromme elleboog'. De 19-jarige piloot *Warrant Officer* (Adjutant) William 'Billy' Keech († 15 sep 1996), een Canadees, wordt licht gekwetst. Zijn Canadese waarnemer springt met zijn parachute en landt ongedeerd op het vliegplein van Raversijde waar hij krijgsgevangen gemaakt wordt. Zijn staartschutter sergeant Donald Handford, 21 jaar, is door de granaatinslag echter zwaar gewond. Hij wordt door de Duitsers naar het *Marinelazarett* van

St.Idesbald overgebracht waar hij nog dezelfde dag overlijdt. Het vliegtuig maakt deel uit van een formatie van zes die als opdracht heeft de elektriciteitscentrale van Bredene-Oostende te bombarderen. Deze opdracht mislukt. Sergeant Handford ligt te Oostende begraven op het ereperk van het kerkhof Stuiverstraat.

Grafteken van slachtoffers van het bombardement van 07 mei 1942 op de elektriciteitscentrale van Bredene-Oostende.

In de maand mei komen iedere avond en nacht vliegtuigen over en vuurt het afweergeschut. Op 07 mei in de late namiddag bombarderen zes Bostonbommenwerpers van het 226^e squadron de elektriciteitscentrale van Bredene-Oostende. Ze treffen de centrale niet maar het gros van hun bommen komt op de woonwijk Sas-Slijkens terecht waar ze slachtoffers maken. (voor een verslag van dit bombardement verwijs ik naar 'Circus 164' in 'De Plate' van augustus 1995).

Op 01 juni sneuvelt de Vlaamse piloot Georges Livijns, een Wevelgemnaar, van het 350th Belgian squadron RAF. Na een *Circus*-operatie op Brugge en een luchtgevecht met twintig *Focke-Wulfs*, waarschijnlijk van *Jagdgeschwader JG26*, wordt zijn *Spitfire* samen met die van zijn vriend R.Hansez vóór Oostende vermist. Een derde Belgische piloot, R.Laumans, wordt om 15.00u vóór Oostende in zee geschoten. Hij wordt door de Duitsers krijgsgevangen gemaakt nadat hij twee dagen en drie nachten in zijn *dinghy* (rubberboot) rondgezwalpt heeft. Een trieste dag voor het Belgisch squadron dat in één dag drie van haar piloten en evenveel jachtvliegtuigen verliest. Het afweergeschut blijft zeer actief. Er wordt gemitrailleerd op banen en kanalen waarbij soms slachtoffers vallen.

We moeten nu tot 29 augustus wachten vooraleer op de wijk weer iets ernstigs gebeurt. Die dag treed het afweergeschut om 11.24u in werking. Het beschiet een escadrille van een twaalfstal bommenwerpers met jachtescorte die over de stad vliegt en zijn lading uitgooit boven het Hazegras en de Vuurtorenwijk. Er vallen bommen op de Voorhavenlaan en in het spergebied. In de Stokerstraat valt een bom naast de zusterschool die schade oploopt. Een tweede bom valt in dezelfde straat tussen de huizen nrs.50 en 54 waarvan het achtergedeelte beschadigd wordt. Ook

vallen enkele brisantbommen naast de stadsschool zonder slachtoffers te maken. Verder vallen er brisantbommen op het havengedeelte bij de Marineschool. Een schip dat daar afgemeerd is, wordt getroffen.

Op 18 september om 16.45u mitrilleren acht jachtvliegtuigen in scheervlucht Duitse versterkingen en geschutposten in de duinen. Vóór Oostende beschieten en zinken ze een voorpostenboot.

De laatste maanden van het jaar verlopen verder zonder bombardementen op de woonwijk. De bevolking wordt alleen bij dag en nacht geplaagd door het alomtegenwoordige Duitse afweergeschut dat permanent laag-of hoog overtrekkende vliegtuigen beschiet. Het regent granaatsplinters. De mensen blijven echter alert. Ze slapen in hun kelders of houden een avondlijke *exodus* naar diverse schuilplaatsen. Men weet nooit wat er zal gebeuren. Iedere dag weer wordt ons grondgebied overvlogen door een menigte vliegtuigen op weg naar Duitsland. 's Nachts worden regelmatig lichtfakkels afgeworpen. Bij dag trekken ze soms cirkels in de lucht zoals ze dikwijls doen boven een doelwit als ze gaan bombarderen. Er wordt nog aangevallen, gemitrailleerd en gebombardeerd in de omgeving. Wanneer is het weer onze beurt?

Op 06 december laten zware inslagen vermoeden dat er bommen gevallen zijn in de haven en het spergebied bij de vuurtoren. Op 08 december om 08.20u worden binnenlanders op het kanaal Oostende-Brugge en in de vaart Plassendale-Nieuwpoort gemitrailleerd door laagvliegende jachtvliegtuigen. Verschillende schepen worden ernstig beschadigd. Een schippersvrouw, Leonie Pellemans, 42 jaar, echtgenote van schipper Oscar Hoffman van de 'Mathilde' uit Anderlecht wordt gedood. Ze is zwaar getroffen in borst en buik, Het wielhuis wordt versplinterd door hoogexplosieve HE 20mm granaten en het schip loopt zware schade op. Dergelijke aanvallen blijven op diverse plaatsen in de omgeving plaatsgrijpen tot 22 december.

Het dagelijks rantsoen schrik stapelt zich langzaam op. Luchtafweer, bommen, mitrilleren, neerstortende vliegtuigen, het is wat van het goede te veel. Veel bewoners verlaten dan ook de wijk en trekken naar veiliger en rustiger oorden.

Wordt vervolgd.
